SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
X kadencja

Druk nr 3378

S P R A W O Z D A N I E

KOMISJI DO SPRAW DEREGULACJI

ORAZ KOMISJI POLITYKI SPOŁECZNEJ I RODZINY

o rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (druk nr 3267)

Marszałek Sejmu, zgodnie z art. 37 ust. 1 i art. 40 ust. 1 regulaminu Sejmu – po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu - skierował w dniu 23 października 2026 r. powyższy projekt ustawy do Komisji: do Spraw Deregulacji oraz Polityki Społecznej i Rodziny do pierwszego czytania.

Komisje: do Spraw Deregulacji oraz Polityki Społecznej i Rodziny po przeprowadzeniu pierwszego czytania oraz rozpatrzeniu tego projektu ustawy na posiedzeniu w dniu 17 listopada 2026 r.

wnoszą:

W y s o k i S e j m uchwalić raczy załączony projekt ustawy.

Komisje, zgodnie z art. 43 ust. 3 regulaminu Sejmu, przedstawiają na żądanie wnioskodawcy następujący wniosek mniejszości:

w art. 1 w pkt 4 skreślić lit. d i e.

– poseł M. Józefaciuk

Warszawa, dnia 17 listopada 2026 r.

Przewodnicząca Komisji Polityki Społecznej i Rodziny	Przewodniczący Komisji do Spraw Deregulacji
(-) Katarzyna Ueberhan	(-) Ryszard Petru

Sprawozdawca

(-) Marek Jan Chmielewski

Projekt

U S T A W A

z dnia … 2026 r.

o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci

Art. 1. W ustawie z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2026 r. poz. 508) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) dziecku – oznacza to dziecko własne, dziecko przysposobione, dziecko, w sprawie którego toczy się postępowanie o przysposobienie, dziecko znajdujące się pod opieką prawną, dziecko znajdujące się pod opieką osoby, której powierzono sprawowanie nad nim bieżącej pieczy na podstawie orzeczenia sądu, dziecko umieszczone w pieczy zastępczej, dziecko znajdujące się pod opieką opiekuna tymczasowego dziecka, dziecko znajdujące się pod opieką opiekuna dziecka wskazanego przez władze kraju pochodzenia lub dziecko umieszczone w domu pomocy społecznej;”;

2) w art. 4 w ust. 2 po pkt 3b dodaje się pkt 3c w brzmieniu:

„3c) osobie, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, albo”;

3) w art. 5a dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Na dziecko znajdujące się pod opieką osoby, której powierzono sprawowanie nad nim bieżącej pieczy na podstawie orzeczenia sądu, świadczenie wychowawcze przysługuje wyłącznie tej osobie.”;

4) w art. 13:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego oraz jego wypłata następują:

1) z urzędu, na kolejny okres świadczeniowy – w przypadku osób, o których mowa w art. 4 ust. 2, którym na dzień 31 maja danego roku zostało przyznane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych świadczenie wychowawcze na dane dziecko;

2) na wniosek – w przypadku osób, o których mowa w art. 4 ust. 2, ubiegających się o świadczenie wychowawcze na dziecko, na które prawo do świadczenia

wychowawczego nie jest im ustalone przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w sposób, o którym mowa w pkt 1.”,

b) w ust. 3 w pkt 1 w lit. b wyrazy „w przypadku opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, opiekuna tymczasowego dziecka i opiekuna dziecka wskazanego przez władze kraju pochodzenia” zastępuje się wyrazami „w przypadku opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, osoby, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, opiekuna tymczasowego dziecka i opiekuna dziecka wskazanego przez władze kraju pochodzenia”,

c) w ust. 4 w pkt 3 po lit. b dodaje się lit. ba w brzmieniu:

„ba) orzeczenie sądu opiekuńczego o powierzeniu sprawowania bieżącej pieczy nad dzieckiem,”,

d) ust. 21 otrzymuje brzmienie:

„21. Banki krajowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, minister właściwy do spraw rodziny oraz podmiot udostępniający system teleinformatyczny wskazany w informacji, o której mowa w ust. 6, których systemy teleinformatyczne, o których mowa odpowiednio w ust. 5 pkt 2, 3 albo 4, są wykorzystywane do składania wniosków i załączników do wniosków, o których mowa w ust. 4, mogą przechowywać dane objęte treścią wniosków i załączników do wniosków w celu złożenia tych wniosków i załączników do wniosków oraz przeprowadzania procesów reklamacyjnych dotyczących składania tych wniosków i załączników do wniosków.”,

e) po ust. 21 dodaje się ust. 21a w brzmieniu:

„21a. Banki krajowe, spółdzielcze kasy oszczędnościowo-kredytowe, minister właściwy do spraw rodziny oraz podmiot udostępniający system teleinformatyczny wskazany w informacji, o której mowa w ust. 6, których systemy teleinformatyczne, o których mowa odpowiednio w ust. 5 pkt 2, 3 albo 4, są wykorzystywane do składania wniosków i załączników do wniosków, o których mowa w ust. 4, przechowują dane objęte treścią wniosków i załączników do wniosków przez okres niedłuższy niż 10 lat od dnia złożenia tych wniosków i załączników do wniosków. Dane objęte treścią wniosków i załączników do wniosków usuwa się niezwłocznie po upływie tego okresu przechowywania.”;

5) w art. 13a ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Zakład Ubezpieczeń Społecznych udostępnia osobie ubiegającej się o świadczenie wychowawcze oraz osobie, której ustalił prawo do świadczenia wychowawczego na zasadach określonych w art. 18 ust. 2 pkt 1, informację o przyznaniu świadczenia wychowawczego na jej profilu informacyjnym. Informacja o przyznaniu świadczenia wychowawczego lub zawiadomienie o umieszczeniu tej informacji na profilu informacyjnym mogą zostać przesłane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych osobie ubiegającej się o świadczenie wychowawcze lub osobie, której ustalono prawo do świadczenia wychowawczego na zasadach określonych w art. 18 ust. 2 pkt 1, na wskazany we wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego adres poczty elektronicznej lub numer telefonu.”;

6) w art. 14:

a) w ust. 2 w pkt 1 lit. ha otrzymuje brzmienie:

„ha) informacje, czy osoba uprawniona jest rodzicem, opiekunem faktycznym dziecka, opiekunem prawnym dziecka, osobą, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, opiekunem tymczasowym dziecka, opiekunem dziecka wskazanym przez władze kraju pochodzenia, dyrektorem domu pomocy społecznej, rodziną zastępczą, osobą prowadzącą rodzinny dom dziecka, dyrektorem placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorem regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorem interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego,”,

b) w ust. 2a pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) lit. f nie stosuje się do opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, osoby, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, opiekuna tymczasowego dziecka oraz opiekuna dziecka wskazanego przez władze kraju pochodzenia;”;

7) w art. 14a w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pkt 4 nie stosuje się do opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, osoby, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, opiekuna tymczasowego dziecka oraz opiekuna dziecka wskazanego przez władze kraju pochodzenia;”;

8) w art. 17 w ust. 1 w pkt 2 po lit. f dodaje się lit. fa w brzmieniu:

„fa) informację o powierzeniu sprawowania bieżącej pieczy nad dzieckiem, ze wskazaniem sądu powierzającego sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem, daty wydania orzeczenia oraz sygnatury sprawy,”;

9) w art. 18:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Prawo do świadczenia wychowawczego ustala się na dziecko, począwszy od:

1) początku okresu, o którym mowa w ust. 1, do końca tego okresu – w przypadku osób uprawnionych do świadczenia wychowawczego, które na dzień 31 maja danego roku mają przyznane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych świadczenie wychowawcze na dane dziecko;

2) miesiąca, w którym wpłynął wniosek, do końca okresu, o którym mowa w ust. 1, niewcześniej niż od dnia odpowiednio urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką, powierzenia sprawowania bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, przysposobienia dziecka lub faktycznego umieszczenia dziecka w domu pomocy społecznej albo w pieczy zastępczej – w przypadku osób uprawnionych do świadczenia wychowawczego na dziecko, które nie spełniają warunku określonego w pkt 1.”,

b) w ust. 2a zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„Jeżeli w okresie 3 miesięcy, licząc od dnia urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką, powierzenia sprawowania bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, przysposobienia dziecka lub faktycznego umieszczenia dziecka w domu pomocy społecznej lub w pieczy zastępczej, zostanie złożony wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, prawo to ustala się od miesiąca odpowiednio urodzenia się dziecka, objęcia dziecka opieką, powierzenia sprawowania bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, przysposobienia dziecka lub faktycznego umieszczenia dziecka w domu pomocy społecznej lub w pieczy zastępczej do końca okresu, o którym mowa w ust. 1.”,

c) ust. 2b i 2c otrzymują brzmienie:

„2b. Jeżeli w terminie 3 miesięcy, licząc od dnia śmierci rodzica, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, osoby, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, opiekuna

tymczasowego dziecka, opiekuna dziecka wskazanego przez władze kraju pochodzenia, dyrektora domu pomocy społecznej, rodzica zastępczego, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, którym zostało przyznane świadczenie wychowawcze, drugi rodzic, opiekun faktyczny dziecka, opiekun prawny dziecka, osoba, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, opiekun tymczasowy dziecka, opiekun dziecka wskazany przez władze kraju pochodzenia, dyrektor domu pomocy społecznej, rodzic zastępczy, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka, dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektor interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na dane dziecko, prawo to ustala się, począwszy od dnia śmierci rodzica, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, osoby, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, opiekuna tymczasowego dziecka, opiekuna dziecka wskazanego przez władze kraju pochodzenia, dyrektora domu pomocy społecznej, rodzica zastępczego, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, niewcześniej jednak niż od pierwszego dnia miesiąca następującego po ostatnim miesiącu, za który zmarłemu rodzicowi, opiekunowi faktycznemu dziecka, opiekunowi prawnemu dziecka, osobie, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, opiekunowi tymczasowemu dziecka, opiekunowi dziecka wskazanemu przez władze kraju pochodzenia, dyrektorowi domu pomocy społecznej, rodzicowi zastępczemu, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego wypłacono ostatnie świadczenie wychowawcze.

2c. Jeżeli w terminie 3 miesięcy, licząc od dnia śmierci rodzica, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, osoby, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, opiekuna

tymczasowego dziecka, opiekuna dziecka wskazanego przez władze kraju pochodzenia, dyrektora domu pomocy społecznej, rodzica zastępczego, osoby prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, z których wniosku toczyło się postępowanie o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego, i postępowanie to nie zostało jeszcze zakończone, drugi rodzic, opiekun faktyczny dziecka, opiekun prawny dziecka, osoba, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, opiekun tymczasowy dziecka, opiekun dziecka wskazany przez władze kraju pochodzenia, dyrektor domu pomocy społecznej, rodzic zastępczy, osoba prowadząca rodzinny dom dziecka, dyrektor placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektor regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektor interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego na dane dziecko, prawo to ustala się drugiemu rodzicowi, opiekunowi faktycznemu dziecka, opiekunowi prawnemu dziecka, osobie, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, opiekunowi tymczasowemu dziecka, opiekunowi dziecka wskazanemu przez władze kraju pochodzenia, dyrektorowi domu pomocy społecznej, rodzicowi zastępczemu, osobie prowadzącej rodzinny dom dziecka, dyrektorowi placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektorowi regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektorowi interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego, przyjmując za datę złożenia wniosku datę złożenia wniosku przez zmarłego rodzica, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, osobę, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, opiekuna tymczasowego dziecka, opiekuna dziecka wskazanego przez władze kraju pochodzenia, dyrektora domu pomocy społecznej, rodzica zastępczego, osobę prowadzącą rodzinny dom dziecka, dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej, dyrektora regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej albo dyrektora interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.”;

10) w art. 19 po ust. 3 dodaje się ust. 3a w brzmieniu:

„3a. W przypadku gdy osoba uprawniona do ustalenia jej prawa do świadczenia wychowawczego na zasadach określonych w art. 18 ust. 2 pkt 1 złoży wniosek o ustalenie

prawa do świadczenia wychowawczego, Zakład Ubezpieczeń Społecznych pozostawia taki wniosek bez rozpatrzenia.”;

11) w art. 20 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Do osób, którym Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustalił prawo do świadczenia wychowawczego na zasadach określonych w art. 18 ust. 2 pkt 1, przepisy ust. 1–4 stosuje się odpowiednio.”;

12) w art. 21 uchyla się ust. 3–6;

13) art. 22 otrzymuje brzmienie:

„Art. 22. 1. W przypadku zbiegu prawa rodziców, opiekunów prawnych dziecka, osób, którym powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, lub opiekunów faktycznych dziecka do świadczenia wychowawczego świadczenie to wypłaca się temu z rodziców, opiekunów prawnych dziecka, osób, którym powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, lub opiekunów faktycznych dziecka, który faktycznie sprawuje opiekę nad dzieckiem.

2. Jeżeli opieka nad dzieckiem jest sprawowana równocześnie przez oboje rodziców, opiekunów prawnych dziecka, przez osoby, którym powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, lub przez oboje opiekunów faktycznych dziecka, świadczenie wychowawcze wypłaca się temu, kto pierwszy złoży wniosek.

3. W przypadku gdy po złożeniu wniosku o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego przez rodzica, opiekuna prawnego dziecka, osobę, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, lub opiekuna faktycznego dziecka lub po ustaleniu tym osobom prawa do świadczenia wychowawczego na zasadach określonych w art. 18 ust. 2 pkt 1 drugi rodzic, opiekun prawny dziecka, osoba, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, lub opiekun faktyczny dziecka złoży wniosek o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego w związku z opieką nad tym samym dzieckiem, Zakład Ubezpieczeń Społecznych ustala, kto sprawuje opiekę, i w tym celu może zwrócić się do kierownika ośrodka pomocy społecznej o przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, o którym mowa w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w celu ustalenia osoby sprawującej opiekę nad dzieckiem. Przepis art. 15 ust. 2 stosuje się.”;

14) w art. 25 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Za nienależnie pobrane świadczenie wychowawcze nie uznaje się świadczenia przyznanego rodzicowi, opiekunowi prawnemu dziecka, osobie, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, albo opiekunowi faktycznemu dziecka, którzy zmarli, pobranego przez rodzica, opiekuna prawnego dziecka, osobę, której powierzono sprawowanie bieżącej pieczy nad dzieckiem na podstawie orzeczenia sądu, albo opiekuna faktycznego dziecka, którym zostało ustalone prawo do świadczenia wychowawczego na podstawie art. 18 ust. 2b.”;

15) w art. 29:

a) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Koszty obsługi, o których mowa w ust. 4 pkt 2, są finansowane z przekazywanej przez wojewodę dotacji celowej na realizację świadczenia wychowawczego.”,

b) uchyla się ust. 7.

Art. 2. 1. Do zamówień na usługi lub dostawy udzielanych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych w związku z dostosowaniem systemów teleinformatycznych do zmian wprowadzanych w ustawie zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą nie stosuje się przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2026 r. poz. 793 i 1347).

2. Zamawiający, w terminie 7 dni od dnia udzielenia zamówienia, o którym mowa w ust. 1, zamieszcza w Biuletynie Zamówień Publicznych informację o udzieleniu tego zamówienia, w której podaje:

1) nazwę i adres siedziby zamawiającego;
2) datę i miejsce zawarcia umowy lub informację o zawarciu umowy drogą elektroniczną;
3) opis przedmiotu umowy, z wyszczególnieniem odpowiednio liczby rzeczy lub innych dóbr oraz zakresu usług;
4) cenę albo cenę maksymalną, jeżeli cena nie jest znana w chwili zamieszczenia ogłoszenia;
5) okoliczności faktyczne uzasadniające udzielenie zamówienia bez zastosowania przepisów o zamówieniach publicznych;
6) nazwę (firmę) podmiotu albo imię i nazwisko osoby, z którymi została zawarta umowa.

Art. 3. 1. Przepisy art. 13 ust. 1, art. 13a ust. 2, art. 18 ust. 2, art. 21 i art. 22 ustawy zmienianej w art. 1 w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą mają zastosowanie po raz pierwszy

przy ustalaniu prawa do świadczenia wychowawczego i wypłacie świadczenia wychowawczego na okres świadczeniowy rozpoczynający się w dniu 1 czerwca 2027 r.

2. Przepisy art. 19 ust. 3a i art. 20 ust. 5 ustawy zmienianej w art. 1 mają zastosowanie po raz pierwszy przy ustalaniu prawa do świadczenia wychowawczego i wypłacie świadczenia wychowawczego na okres świadczeniowy rozpoczynający się w dniu 1 czerwca 2027 r.

Art. 4. Ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, z wyjątkiem art. 1 pkt 4 lit. a, pkt 5, pkt 9 lit. a i pkt 10–13 oraz art. 3, które wchodzą w życie z dniem 1 lutego 2027 r.